

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาการดำเนินงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บ้านหนองไผ่ ตำบลสิงห์โคก อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีขั้นตอนการดำเนินการศึกษาดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำกับการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองไผ่ ตำบลสิงห์โคก อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 190 คน (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองไผ่, 2556 : 8)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองไผ่ ตำบลสิงห์โคก อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 125 คน คำนวณหากลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) จากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้าน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	บ้านหัวหนองแวง หมู่ที่ 1	28	18
2	บ้านจานทุ่ง หมู่ที่ 5	32	21
3	บ้านหนองไผ่ หมู่ที่ 6	29	19
4	บ้านจี้เหล็กซ้าย หมู่ที่ 7	26	18
5	บ้านคอนแดง หมู่ที่ 8	25	16
6	บ้านจี้เหล็กซ้าย หมู่ที่ 11	15	10
7	บ้านหนองสระพัง หมู่ที่ 11	24	16
8	บ้านป่าม่วง หมู่ที่ 14	11	7
รวม		190	125

ที่มา : ทะเบียนงานสถิติโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองไผ่ (2556 : 8)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา และการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา และหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องศึกษา เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.2 กำหนดขอบเขตของคำถาม แลแบบสอบถามให้ครอบคลุม กรอบแนวคิด การศึกษา เกี่ยวกับความคิดเห็นของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านต่อการดำเนินงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองไผ่ ตำบลสิงห์โคก อำเภอกษัตริย์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

1.3 นำแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระพิจารณาความครบถ้วน และครอบคลุมของเนื้อหา ภาษา โครงสร้างและรูปแบบ เมื่อได้รับข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบ

ความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ถูกต้องตามหลักวิชาการและ เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถามโดยพิจารณาหาค่าดัชนีความ สอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ของการศึกษา โดยวิธีการ IOC (Index of Congruence) ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่า IOC ดังนี้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC จะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปคัดเลือกไว้ใช้ได้ และข้อ คำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 พิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง โดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณา ข้อคำถาม ดังนี้

ให้คะแนน 1 ถ้าเห็นด้วยว่าข้อคำถามวัด ได้ตรงตามนิยามศัพท์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัด ได้ตรงตามนิยามศัพท์

ให้คะแนน -1 ถ้าไม่เห็นด้วยว่าข้อคำถามวัด ได้ตรงตามนิยามศัพท์

ให้นำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับนิยามศัพท์เฉพาะ

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

1.3.1 นายนิคม หาญวงศ์ วุฒิกการศึกษา ร.ป.ม. ตำแหน่ง สาธารณสุขอำเภอ เกษตรวิสัย สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1.3.2 นางลำเพลิน พรศิริสถิตกุล วุฒิกการศึกษา ศษ.บ. (ภาษาไทย) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านสิงห์โคกคดงมันเหล่างามวิทยาคม ตำบลสิงห์โคก อำเภอ เกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

1.3.3 นายนิคม ชาแก้ว วุฒิกการศึกษา ศษ.ม. (การวัดและประเมินผล การศึกษา) ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านสิงห์โคกคดงมันเหล่างามวิทยาคม ตำบล สิงห์โคก อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

1.4 นำแบบสอบถามที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1 มาทดลองใช้ (Try Out) กับอาสาสมัครสาธารณสุข เขตรับผิดชอบ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเมืองบัว อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นตำบลที่อยู่ใกล้เคียงกัน จำนวน 30 คน แล้วนำ

แบบสอบถามที่รับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.23-0.69 ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.88 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161)

2. ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการศึกษา ในการศึกษาครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดและนิยามศัพท์ของการศึกษา เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ จากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ หมู่บ้าน และระยะเวลาที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านต่อการดำเนินงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองไผ่ ตำบลสิงห์โลก อำเภอกะทู้วิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค จำนวน 9 ข้อ

2.2 ด้านความร่วมมือประสานงาน สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
จำนวน 7 ข้อ

2.3 ด้านการรักษาพยาบาล ดูแลเบื้องต้น จำนวน 13 ข้อ

โดยคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้
(ไพศาล วรคำ. 2556 : 315)

ระดับการดำเนินงานมากที่สุด ให้ค่าคะแนน 5 คะแนน

ระดับการดำเนินงานมาก ให้ค่าคะแนน 4 คะแนน

ระดับการดำเนินงานปานกลาง ให้ค่าคะแนน 3 คะแนน

ระดับการดำเนินงานน้อย ให้ค่าคะแนน 2 คะแนน

ระดับการดำเนินงานน้อยที่สุด ให้ค่าคะแนน 1 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดโดยผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองไผ่ ตำบลสิงห์โคก อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วยด้านต่าง ๆ 3 ด้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือจากวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านทุกหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองไผ่ ตำบลสิงห์โคก อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. การเก็บข้อมูลจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยการนัดอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตามวัน เวลา และสถานที่ ซึ่งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขนัดหมายให้ โดยคำนึงความสะดวกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นสำคัญ

3. เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งสามารถเก็บรวบรวมได้ครบทุกฉบับ

การจัดกระทำกับการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์
2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว ลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form)
3. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อ โดยกำหนดไว้ 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ทดังนี้ (ไพศาล วรคำ. 2556 : 315)

ระดับการดำเนินงานมากที่สุด	ให้ค่าคะแนน 5 คะแนน
ระดับการดำเนินงานมาก	ให้ค่าคะแนน 4 คะแนน
ระดับการดำเนินงานปานกลาง	ให้ค่าคะแนน 3 คะแนน
ระดับการดำเนินงานน้อย	ให้ค่าคะแนน 2 คะแนน
ระดับการดำเนินงานน้อยที่สุด	ให้ค่าคะแนน 1 คะแนน

4. นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้ว ไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์แล้วนำมาเทียบเกณฑ์ค่าเฉลี่ยดังนี้ (ไพศาล วรคำ. 2556 : 315)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	ระดับการดำเนินงานมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	ระดับการดำเนินงานมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	ระดับการดำเนินงานปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	ระดับการดำเนินงานน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	ระดับการดำเนินงานน้อยที่สุด

5. ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองไผ่ ตำบลสิงห์โคก อำเภอกะทู้ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษานำมาวิเคราะห์และสรุปในเชิงพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้สถิติในการศึกษา ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

ค่าร้อยละ (Percentage) (ไพศาล วรคำ. 2554 : 288) ดังนี้

$$P = \frac{f \times 100}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ

2.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่า IOC (Index of Congruency)

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2.2 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item total Correlation) ค่าประสิทธิภาพในการจำแนกคุณลักษณะผู้ตอบแบบสอบถามคะแนนสูงกับผู้ตอบแบบสอบถามคะแนนต่ำ (ไพศาล วรคำ, 2555 : 327)

$$r_{XY} = \frac{n \sum XY (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{\left\{ n \sum X^2 (\sum X)^2 \right\} \left\{ n \sum Y^2 (\sum Y)^2 \right\}}}$$

เมื่อ r_{XY} แทน คำนี้อำนาจจำแนก

X แทน คะแนนรายข้อ

Y แทน คะแนนรวมของทุกข้อ

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Crombachs Alpha Cocfficient Method) ค่าความน่าเชื่อถือ หรือความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าทั้งฉบับ (ไพศาล วรคำ, 2555 : 282)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อคำถาม

$\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงาน ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.1 การหาค่าเฉลี่ยของคะแนน (Mean) คำนวณจากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 102)

$$\text{จากสูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (ไพศาล วรคำ. 2554 : 297)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X^2 แทน ข้อมูลแต่ละตัว ยกกำลังสอง

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด ยกกำลังสอง

N แทน จำนวนข้อมูล

4. สถิติทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบการดำเนินงาน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองไผ่ ตำบลสิงห์โลก อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามหมู่บ้านที่อาสาสมัครสาธารณสุขอาศัยอยู่ และระยะเวลาที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการดำเนินงาน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองไผ่ ตำบลสิงห์โลก อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามหมู่บ้านที่อาสาสมัครสาธารณสุขอาศัยอยู่ และระยะเวลาที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ใช้การวิเคราะห์การแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) ผู้ศึกษาได้กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significance Difference)

สูตร

$$F = \frac{MS_B}{MS_w}$$

F แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติจากการแจกแจงแบบ F เพื่อทราบนัยสำคัญ

MS_B แทน ค่าประมาณความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม Mean Square Between Groups

MS_w แทน ค่าประมาณความแปรปรวนภายในกลุ่ม Mean Square Within Groups

5. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และอภิปรายเชิงพรรณนา